

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2021, sp. zn. 7 Tz 9/2021, ECLI:CZ:NS:2021:7.TZ.9.2021.1

Číslo: 17/2022

Právní věta:

Přičitatelnost protiprávního činu právnické osobě, byl-li spáchán jejím zaměstnancem nebo osobou v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů podle § 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o., je podmíněna mimo jiné tím, že některá z osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o. neprovedla opatření, které mělo být provedeno podle právního předpisu nebo které lze po ní spravedlivě požadovat ve smyslu § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o. Jde zejména o zanedbání povinné kontroly zaměstnance nebo neučinění opatření k zamezení nebo odvrácení následku spáchaného trestného činu.

Povinnost provést taková opatření ukládají právní předpisy, jde např. o zákony, které upravují bezpečnost a ochranu zdraví při práci, hygienickou a protiepidemickou péči, ochranu životního prostředí, požární ochranu atd. Může jít rovněž o opatření podle zákona o legalizaci výnosů z trestné činnosti, pokud např. právnická osoba nesplnila povinnost identifikace bez ohledu na výši hodnoty obchodu při nákupu nebo přijetí použitého zboží nebo zboží bez dokladů o jeho nabytí ke zprostředkování jeho prodeje [viz § 7 odst. 2 písm. d) zákona č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů].

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.05.2021

Spisová značka: 7 Tz 9/2021

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přičitatelnost činu právnické osobě

Předpisy: § 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o.
§ 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. [7 Tdo 110/2019](#), uveřejněné pod číslem 50/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti, podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. tak, že pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 4. 5. 2020, sp. zn. 24 T 146/2019, byl porušen zákon v neprospěch obviněné právnické osoby - obchodní společnosti M. L. v ustanoveních § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o. a § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku. Citovaný rozsudek byl zrušen. Dále byla zrušena také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Nejvyšší soud pak přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 7, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 4. 5. 2020, sp. zn. 24 T 146/2019, který nabyl právní moci dne 10. 6. 2020, byla obviněná právnická osoba - obchodní společnost M. L. uznána vinnou přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku v souvislosti s § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce „t. o. p. o.“), a přečinem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku účinného do 31. 1. 2019 v souvislosti s § 7 t. o. p. o. Za výše uvedené přečiny byla obviněná právnická osoba odsouzena k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 50 denních sazeb po 1 000 Kč, tj. celkem ve výši 50 000 Kč. Současně bylo rozhodnuto, že peněžitý trest může být zaplacen v 10 měsíčních splátkách po 5 000 Kč a výhoda splátek odpadá, jestliže dílčí splátka nebude zaplacená včas. Postupem podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 1, 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o uplatněných nárocích na náhradu škody.

2. Přečinů krádeže a legalizace výnosu z trestné činnosti se obviněná právnická osoba podle skutkových zjištění Obvodního soudu pro Prahu 7 vyjádřených ve výroku rozsudku dopustila stručně řečeno tím, že dne 2. 10. 2018 okolo 9:52 hodin v XY, ulici XY, před domem č. XY, se přesně nezjištěným způsobem zmocnila zde zaparkovaného a řádně uzamčeného motorového vozidla tov. zn. XY v hodnotě 120 000 Kč ve vlastnictví poškozeného D. K. poté, co se dosud neztotožnění pachatelé dopravili na místo krádeže jejím motorovým vozidlem XY a bezprostředně po krádeži odvezli vozidlo poškozeného do její provozovny na adrese XY, kam obě vozidla jela za sebou v tzv. doprovodu. Následně bylo vozidlo poškozeného přesně neztotožněnými osobami v blíže nezjištěné době do 10. 10. 2018 rozebráno na díly, přičemž z těchto dílů byly za účelem zastření původu odstraněny identifikační znaky a tyto díly byly dále připraveny k prodeji a nabídnuty zákazníkům v areálu užívaném obviněnou. Dne 11. 10. 2018 pak byly některé zbývající části odcizeného vozidla (v rozhodnutí vyjmenované) nalezeny Policií České republiky v prostoru „autovrakoviště“, kde dochází k výběru a prodeji starších dílů vozidel tov. zn. XY. Přitom obviněná právnická osoba, resp. její jediný jednatel P. Ch., ani jiný zaměstnanec nezajistili evidenci osob disponujících s jejím vozidlem XY, užívaným v rámci podnikatelské činnosti, nezajistili v rozporu s ustanoveními § 31 odst. 4, 5, 6 a 7 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, dostatečnou identifikaci vykupovaného použitého zboží, resp. zboží bez dokladů o nabytí, a dostatečnou identifikaci prodávajících osob podle § 5, § 7 odst. 2 písm. d), § 8, § 15 a § 16 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a v rozporu s § 7 odst. 1, 2 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, nezajistili evidenci všech výkupů - účetních případů vztahujících se k získání a evidenci zajištěných použitých věcí, neboť k výzvě policejního orgánu obviněná předložila pouze 3 výkupní listy, a to k výkupu motoru 2.0 TFSI za částku 3 000 Kč ze dne 4. 10. 2018, kapoty O II za částku 1 000 Kč, kompletního nárazníku O II za částku 1 500 Kč, blatníku Oct za částku 600 Kč ze dne 4. 10. 2018, části karoserie za 100 Kč, LP dveří kompletních za 1 000 Kč, LZ dveří kompletních za 500 Kč, pátých dveří (bez okna) za částku 800 Kč, 2 kompletních náprav za částku 500 Kč a LZ světla za částku 200 Kč ze dne 5. 10. 2018, vše od osoby neznámého pobytu, občana Slovenské

II.

Stížnost pro porušení zákona a vyjádření k ní

3. Proti uvedenému pravomocnému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 podala ministryně spravedlnosti dne 24. 3. 2021 u Nejvyššího soudu ve prospěch obviněné právnické osoby stížnost pro porušení zákona s tím, že zákon byl porušen v ustanoveních § 8 odst. 1, 2 a 3 t. o. p. o. v neprospěch obviněné.

4. V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti připomněla znění § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o. a poukázala na aktuální judikaturu v otázce přičitatelnosti činu právnické osobě, podle níž v případě předvídaném v § 8 odst. 3 t. o. p. o. musí pro dovození trestní odpovědnosti právnické osoby soud dospět k závěru ohledně otázky, z kterého okruhu z osob stanovených v § 8 odst. 1 t. o. p. o. pochází konkrétní nezjištěná fyzická osoba, jejíž čin je přičítán právnické osobě.

5. Pochybení Obvodního soudu pro Prahu 7 shledala ministryně spravedlnosti v tom, že ve výroku rozsudku ve vztahu k trestnému činu krádeže uvedl, se ho dopustili dva neznámí (dosud neztotožnění) pachatelé, kteří se na místo krádeže dopravili motorovým vozidlem obviněné právnické osoby. Z odůvodnění sice vyplývá jistá pravděpodobnost, že se trestné činnosti skutečně dopustili zaměstnanci obchodní společnosti M. L. s vědomím jednatele, ovšem tyto úvahy nebyly podloženy usvědčujícími důkazy. I v případě, že by právnické osobě mohl být přičítán ve smyslu § 8 odst. 3 t. o. p. o. přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku, který spáchala nezjištěná fyzická osoba, která je jejím zaměstnancem, musely by být splněny podmínky stanovené v § 8 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. b) t. o. p. o. Ve vztahu k přečinu krádeže však argumentace soudu v dané věci nemůže obstát zejména proto, že v trestním řízení nebylo žádným způsobem prokázáno vědomí jednatele P. Ch. o trestném činu krádeže, či jeho rozhodnutí, schválení nebo pokyn ve smyslu § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o.

6. Zároveň ministryně spravedlnosti namítla, že čin nelze přičítat právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o. ani z toho důvodu, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o. neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřízeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu. Neobstojí tvrzení soudu, že uvedené pochybení lze spatřovat v nezajištění evidence osob disponujících vozidlem obviněné právnické osoby zn. XY. Vedení tzv. knihy jízd nespadá mezi bezpodmínečné povinnosti právnické osoby, neboť je relevantní primárně z hlediska prokázání daňové uznatelnosti nákladů vynaložených na provoz motorového vozidla.

7. Oproti tomu ministryně spravedlnosti ve vztahu k přečinu legalizace výnosů z trestné činnosti uvedla, že obviněná právnická osoba v rozporu s právními předpisy nevedla evidence, díky kterým by bylo možné dostatečně identifikovat nakupované zboží, což umožnilo spáchání zmíněného trestného činu. V tomto případě jsou tedy splněny podmínky přičitatelnosti činu právnické osobě a její trestní odpovědnost může být platně dovozena.

8. Ministryně spravedlnosti proto navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 4. 5. 2020, sp. zn. 24 T 146/2019, byl porušen zákon v neprospěch obviněné právnické osoby v ustanoveních § 8 odst. 1, 2 a 3 t. o. p. o., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušený rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž dojde zrušením, pozbydou podkladu, a aby podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 7 věc v potřebném

rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

9. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství se u veřejného zasedání Nejvyššího soudu ztotožnil s návrhem ministryně spravedlnosti. Ve vztahu k přečinu krádeže zdůraznil, že je třeba mít jasno o tom, z jakého okruhu osob v rámci § 8 odst. 1 t. o. p. o. pochází nezjištěná fyzická osoba, jejíž čin je přičítán právnické osobě, což v napadeném rozsudku chybí.

III.

Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

10. Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí v rozsahu a z důvodů uvedených ve stížnosti pro porušení zákona, jakož i řízení předcházející napadenému rozhodnutí, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen.

11. Nejvyšší soud v obecné rovině připomíná, že zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim vychází z principu, že sama právnická osoba nepáchá trestný čin, ale právnické osobě se pouze přičítá za podmínek uvedených v § 8 odst. 2 t. o. p. o. spáchání trestného činu, je-li spáchán osobami uvedenými v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., a to případně ve spojení s podmínkami uvedenými v § 8 odst. 3 a 5 t. o. p. o. (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 168 a násl.).

12. Podle § 8 odst. 1 t. o. p. o. trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak

a) statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,

b) osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou uvedenou v písmenu a),

c) ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo

d) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení (dále jen „zaměstnanec“) při plnění pracovních úkolů, i když není osobou uvedenou v písmenech a) až c), jestliže jí ho lze přičítat podle § 8 odst. 2 t. o. p. o.

13. Právnické osobě lze ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o. přičítat spáchání trestného činu uvedeného v § 7 t. o. p. o., jestliže byl spáchán

a) jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o., nebo

b) zaměstnancem uvedeným v § 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o. na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o., anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o. neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřízeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

14. Podle § 8 odst. 3 t. o. p. o. trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit,

kteřá konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v § 8 odst. 1 a 2 t. o. p. o.

15. Vlastní základ trestní odpovědnosti právnických osob je upraven zejména v § 8 t. o. p. o. Pokud jde o vztah jeho jednotlivých ustanovení, pak odstavec 1 stanoví formální podmínky trestní odpovědnosti (definuje podstatu protiprávního jednání právnické osoby), zatímco odstavec 2 obsahuje jako další materiální podmínku požadavek přičitatelnosti. Proto právnické osobě lze přičítat některý z trestných činů podle § 7 t. o. p. o. pouze za předpokladu, že jde o protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti některou z osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., a to za splnění podmínek přičitatelnosti podle § 8 odst. 2 písm. a) nebo b) t. o. p. o., případně doplněných o podmínky podle § 8 odst. 3 nebo 5 t. o. p. o.

16. Ustanovení § 8 odst. 3 t. o. p. o. připouští vyvodit trestní odpovědnost právnické osoby i tehdy, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v § 8 odst. 1 a 2 t. o. p. o. Rozhodná skutková zjištění ovšem musí i v tomto případě poskytovat dostatečný podklad ke spolehlivému závěru, že určitá fyzická osoba – byť neznámá či neztotožněná – spáchala protiprávní čin v zájmu trestně odpovědné právnické osoby nebo v rámci její činnosti, že si tak počínala v postavení vyžadovaném podle § 8 odst. 1 písm. a) až d) t. o. p. o. a že vzhledem k tomu lze přičítat spáchání trestného činu právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o. (viz rozhodnutí pod č. [34/2017](#) Sb. rozh. tr.).

17. Vzhledem ke znění § 8 odst. 3 t. o. p. o. („... která konkrétní fyzická osoba jednala ...“) je zřejmé, že i v tomto případě musí jít o jednání fyzické osoby v postavení vymezeném v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) či d) t. o. p. o., jednajících v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti, a navíc jedajících za splnění podmínek přičitatelnosti podle § 8 odst. 2 písm. a) nebo b) t. o. p. o. Byť tedy v konkrétní věci soudem učiněná skutková zjištění nebudou směřovat vůči konkrétní fyzické osobě, musí i tak skýtat jednoznačný a odůvodněný podklad pro závěr, že taková neztotožněná fyzická osoba spadá do některé ze skupin osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) či d) t. o. p. o. (viz rozhodnutí pod č. [37/2019](#) Sb. rozh. tr.).

18. V projednávané věci ve vztahu k trestnému činu krádeže podle skutkové věty napadeného odsuzujícího rozsudku obviněná právnická osoba jednala prostřednictvím „neztotožněných pachatelů“. V odůvodnění tohoto rozsudku sice soud prvního stupně uvedl, že obviněná právnická osoba jednala buď prostřednictvím jednatele P. Ch. s dalším zaměstnancem či zaměstnanci obchodní společnosti, anebo pouze svými zaměstnanci za vědomí nebo podle pokynu jednatele, avšak toto své tvrzení nedoložil žádnými relevantními důkazy.

19. Je zřejmé, že v projednávané věci se soud prvního stupně neřídil výše uvedenými obecnými východisky. Neučinil jednoznačný závěr, jaká konkrétní fyzická osoba provedla odcizení vozidla, ale pouze uvedl, že šlo o „neztotožněné pachatele“. Neučinil však ani závěr, jaký vztah měla tato fyzická osoba k obviněné právnické osobě a z jakého podnětu jednala. Pokud dovolací soud prováže jednotlivé fyzické osoby uvedené toliko v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně s příslušnými ustanoveními zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, pak obviněná právnická osoba jednala prostřednictvím nezjištěné fyzické osoby (§ 8 odst. 3 t. o. p. o.), a to buď jednatele P. Ch. [§ 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o.], anebo případně některého ze zaměstnanců [§ 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o., patrně za podmínky § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o.]. Skutková věta v napadeném rozsudku neobsahuje žádné vymezení, či jednání je pro právnickou osobu přičitatelné a z jakého důvodu. Naopak odůvodnění obsahuje několik v úvahu připadajících kombinací předpokladů umožňujících přičítat právnické osobě některý z trestných činů spáchaných fyzickou osobou ve smyslu § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o.

20. Takový postup soudu prvního stupně však popírá samotnou podstatu konstrukce trestní odpovědnosti právnických osob založenou na tzv. přičitatelnosti, tedy zvláštní subjektivní

odpovědnost právnické osoby. Fakticky soud prvního stupně dovedl trestní odpovědnost obviněné právnické osoby pouze z výsledku, k němuž směřovalo jednání neztotožněných pachatelů. To je ovšem projev trestní odpovědnosti budované na objektivním principu. Jediným spolehlivým závěrem soudu je, že tato fyzická osoba jednala ve prospěch obviněné právnické osoby, tedy v jejím zájmu. Právě okolnost, že posuzované jednání bylo v zájmu obviněné právnické osoby, učinil soud dostačujícím předpokladem k přičitatelnosti takového jednání obviněné právnické osobě.

21. Předpoklad spáchání protiprávního činu „v zájmu právnické osoby“ zakotvený v návěti § 8 odst. 1 t. o. p. o. však nelze chápat jako samostatně stojící dostačující podmínku přičitatelnosti takového činu právnické osobě, nýbrž pouze jako korektiv, který má zabránit tomu, aby byla právnická osoba povolána k trestní odpovědnosti za excesy osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., které nemají žádnou požadovanou souvislost s právnickou osobou (viz rozhodnutí pod č. [23/2016](#) Sb. rozh. tr.). Jde pouze o korektiv doplňující další obligatorní podmínky uvedené zejména v § 8 odst. 1 pod písm. a) až d) a v § 8 odst. 2 t. o. p. o. Obdobně je třeba přistupovat i k pravidlu, byť působícímu v opačném směru, obsaženému v § 8 odst. 3 t. o. p. o., jehož užití je možné pouze v případě, že předpokládaným způsobem jednala některá z osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., navíc za podmínek uvedených v § 8 odst. 2 písm. a) nebo b) t. o. p. o.

22. S ohledem na výše uvedené soud prvního stupně dosud nedospěl k takovým skutkovým závěrům, na jejichž základě by mohl jednání dosud nezjištěných pachatelů popsané ve skutkové větě napadeného rozsudku přičíst podle § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o. obviněné právnické osobě. Konstrukci trestní odpovědnosti právnických osob opřenu o tzv. přičitatelnost trestného činu právnické osobě a představující zvláštní typ odpovědnosti za zavinění totiž nelze s odkazem na § 8 odst. 3 t. o. p. o. obejít blíže nepodloženým formulováním tak široké množiny možných jednajících fyzických osob.

23. V případě, že soud prvního stupně dovedí, že posuzovaného jednání se dopustili zaměstnanci obviněné právnické osoby podle § 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o. (což je jedna z možností vypočtená v odůvodnění napadeného rozsudku, ale doposud neprokázaná soudem prvního stupně), bude nutné se vypořádat i s další podmínkou přičitatelnosti uvedenou v § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o., tedy že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o. neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu. To doposud soud prvního stupně neučinil pravděpodobně proto, že nedospěl jednoznačně k závěru, zda se vytykaného jednání dopustili za obviněnou právnickou osobu blíže nezjištění zaměstnanci, statutární orgán nebo někdo úplně jiný.

24. Obecně je možné říci, že neprovedením opatření, které mělo být provedeno podle právního předpisu nebo které lze spravedlivě požadovat, je zejména zanedbání povinné kontroly zaměstnance nebo neučinění opatření k zamezení nebo odvrácení následku spáchaného trestného činu. Taková opatření jsou ukládána právnickým osobám různými právními předpisy, zejména jde o zákony o bezpečnosti práce, které upravují bezpečnost a ochranu zdraví při práci, hygienické zákony, jimiž jsou všechny ty, které upravují hygienickou a protiepidemickou péči, zákony o ochraně životního prostředí, jimiž jsou veškeré zákony, které upravují ochranu životního prostředí, dále zákony upravující památkovou péči či zákony o požární ochraně, ale i zákony v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti atd. (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 217).

25. Již za současného skutkového stavu, aniž by Nejvyšší soud předjímal další dokazování, je však možné uvést, že pokud jednatel obviněné právnické osoby P. Ch. ani jiný zaměstnanec nezajistili evidenci osob disponujících s vozidlem obviněné právnické osoby tov. zn. XY, pak nejde o takové opatření. Vedení tzv. knihy jízd nespadá mezi povinnosti právnické osoby, neboť je relevantní

primárně z hlediska prokázání daňové uznatelnosti nákladů vynaložených na provoz motorového vozidla podle § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Kniha jízd je účetní doklad, kde jsou zaznamenány údaje o jednotlivých jízdách vozidla v obchodním majetku či soukromého vozidla používaného k podnikání. U vozidel z hlediska daně z příjmů se musí vést kniha jízd jen v tom případě, když si podnikatel zahrnuje do nákladů (v daňové evidenci výdajů) skutečné náklady na pohonné hmoty a parkovné. Podnikatel tedy nemusí vždy vést knihu jízd.

26. Jiná je situace u trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. V tomto případě, na rozdíl od trestného činu krádeže, bylo možné dovodit, že obviněná právnická osoba neprovedla taková opatření, která měla provést podle jiného právního předpisu, a proto neučinila nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu. Obviněná právnická osoba totiž měla jako podnikatel povinnost prostřednictvím svého jednatele nebo pověřené osoby podle § 31 odst. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenského zákona), ve znění pozdějších předpisů, při nákupu použitého zboží a zboží bez dokladů o jeho nabytí identifikovat před uzavřením smluvního vztahu jeho účastníky podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 7 odst. 2 písm. d) tohoto zákona (ve znění účinném do 23. 4. 2019) vyplývala povinnost identifikace bez ohledu na vyšší hodnoty obchodu při nákupu nebo přijetí použitého zboží nebo zboží bez dokladu o jeho nabytí ke zprostředkování jejich prodeje. Současně podle živnostenského zákona měla obviněná právnická osoba povinnost vést evidenci o těchto skutečnostech, která měla být přístupná na provozovně, a údaje měla uchovávat po dobu 5 let od uzavření smlouvy (§ 31 odst. 6 živnostenského zákona).

27. Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší soud připomíná, že soud prvního stupně by se měl zabývat také otázkou, zda jednání popsané ve skutkové větě ve výroku o vině v napadeném rozsudku je jedním skutkem, anebo dvěma skutky, tedy vztahem obou výše uvedených trestných činů, a posouzením, zda jde o jednočinný souběh nebo o vícečinný souběh, což může mít i své procesní důsledky.

28. Tím, že Obvodní soud pro Prahu 7 nepostupoval výše uvedeným způsobem, došlo k porušení zákona v ustanovení § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o. o přičitatelnosti trestného činu právnické osobě a ustanovení § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku o trestném činu krádeže, jímž byla obviněná právnická osoba uznána vinnou.

29. Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 4. 5. 2020, sp. zn. 24 T 146/2019, byl porušen zákon v neprospěch obviněné právnické osoby - obchodní společnosti M. L., a to v ustanoveních § 8 odst. 1, 2, 3 t. o. p. o. a § 205 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. zákoníku. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek a současně zrušil také všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento rozsudek, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 270 odst. 1 tr. ř. Obvodnímu soudu pro Prahu 7 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.